

Rein Matson

Statens Fastighetsverk

Remissvar från Förbundet för Ekoparken

Vårdprogram för mark inom Ulriksdals slottsområde AB303

Inledning

Förbundet för Ekoparken (FFE) består av ca 50 föreningar med särskilt intresse och engagemang i Kungliga nationalstadsparken och ett Stockholm med bibehållna och utvecklade natur-, kultur- och friluftsvärden. Vi beklagar att våra synpunkter kommer in sent men hoppas ändå att de kan beaktas.

Ulriksdal är en särskilt värdefull del av Kungliga nationalstadsparken. Just de mixade natur-, kultur- och friluftsvärden som Nsp innehåller finns väl representerade här, vilket också framgår av remissen. Remissen är rik på intressant innehåll och generellt vettiga förslag även om natursidan är mindre utförlig.

Buller

Buller är en fråga som kunde utvecklats mer. D v s vad man gör och kan göra för att dämpa vägbuller. Många friluftsområden kring våra större vägar är svårt bullerstörda. Det är ett stort problem och Ulriksdal är särskilt utsatt. Spacespace:s bullerkarta visar hur stora områden som är bullerstörda och i princip otjänliga för rekreation. Man skulle vinna tillbaka mycket grönyta om ordentliga bulleråtgärder genomfördes. Detta bör vårdprogrammet lyfta fram mer, d v s vad som kan och bör göras för att åtgärda bullerstörningar.

SFV kan själv bidra till att minska buller i parken genom att avveckla äldre maskiner och ersätta de med tysta/tystare, som dessutom går på hållbara bränslen. Det är mycket störande att vistas i parken i lövblåsningstider. Detta är en kvalitetsfråga för en statlig förvaltning av ett riksintresse i en kunglig miljö. SFV bör ligga i framkant av utvecklingen vad gäller miljö och hållbarhet (ref s 23, "Hållbarhet och Miljö").

Barriärer

Barriärer för växter, djur och människor är också något som bör uppmärksammas i vårdprogrammet för Ulriksdal. Ulriksdal är en del av en grön kil som leder till Järvafältet. Denna grönkil är mycket viktig som spridningsväg för djur och växter och har stor betydelse för människors tillgänglighet till parken och hela Nationalstadsparken. I detta vårdprogram bör behovet av en bredare ekodukt än den lilla

Richard Murray, ordf.
Drottningholmsvägen 1
112 42 Stockholm

richard.murray@comhem.se

+46-(0)768-016897
+46-8-6521479

bro med plantering, som nu finns, tas upp. En barriärutredning gjordes år 2005, men den har Trafikverket därefter legat på utan att göra något sedan dess. Det är på sin plats att i detta vårdprogram väcka frågan om kontakten mellan Nationalstadsparken/Ulriksdal och Järvafältet.

Event

Evenemangen är talrika inom Nationalstadsparken som helhet och inte minst Ulriksdal. FFE har i olika omgångar nödgats påpeka när event sker på fel plats vid fel tidpunkt. Vi har även påpekat olämpligheten att ha event som strider mot såväl byggnadsminnet Ulriksdal som riksintresset Nationalstadsparken. Vi anser att vårdprogrammet bör behandla denna fråga särskilt. Event i Ulriksdal bör vara underkastade vissa krav och restriktioner. Till exempel bör bilparkering inte tillåtas var som helst utan begränsas. Det bör även gälla sponsorbilar, som har sått litet här och var i parken under event på senare år. Alltför stora åskådarmassor riskerar att göra grönt gräs till grå lera vid regn, vilket bör beaktas i planeringen. Större försiktighet anser FFE bör vara på sin plats. Vid eventen bör arrangören informera om Ulriksdals slottspark/Nationalstadsparken för att därigenom sprida kunskap om parken och samtidigt berika besökarnas vistelse i parken.

Parkering

Antalet ordnade p-platser bör inte utökas. Djurgårdsängen får inte tas i anspråk för massparkering. Vid regn uppstår svåra skador på gröna marker av parkerade bilar. Parkering bör begränsas till asfalterade vägar. Transporter till och från stora event har också förorsakat stora skador och bör regleras mycket hårdare än i dag. Kollektivtrafiken måste tydligare lanseras som ett lämpligt alternativ vid event.

Träd

Hur träd ska hanteras är en svår fråga, som behandlas på flera ställen i remissen. Kulturminnesvård, besöksnäring och naturvård har alla intresse att bevara de gamla träden. Att bibehålla alléer och i första hand använda sig av succesiv alléförnyring anser FFE vara det bästa sättet att sköta förnyringen. Den hårda toppkapningen, som gjorde för ett par år sedan i allén ned mot slottet, föregicks av en olycklig process och får sannolikt ett olämpligt resultat. Kapningen var dessutom utförd vid en extremt olämplig tidpunkt för parkens häckande kattugglor och skogsduvor. Stora trädåtgärder bör föregås av en bred process där fler personer med kunskaper, biologiska såväl som kulturhistoriska, kommer till tals.

Träd som riskera att falla eller brytas av är givetvis viktiga att ta bort eller beskära intill bebyggelse, p-platser och andra starkt frekventerade platser. Men ute i parken och i naturområdena bereder riskträd sällan så akuta faror att de måste tas ned omedelbart, kanske vid en vid en olämplig tidpunkt på året. Det är då bättre att markera trädet. Generellt gäller att tiden februari-juli är en olämplig tid att utföra trädarbeten på g a häckande fåglar. Arbetsprogrammet bör i högre grad än nu ta hänsyn till störningar för såväl människor som djur som averkningar, röjningar, grenkapningar m m orsakar.

Man bör vara försiktig att ta bort träd som kantar Igelbäcken. Flera organismer är beroende av skuggningen som träden ger Igelbäcken. Detta bör göras klart även för intilliggande koloniträdgårdar.

Restaureringsprinciper

Vilka tidsskikt, som bör bevaras och utvecklas är en annan svår fråga. Vi är medvetna om de åsiktsskillnader som finns bland experter rörande vilka tidsperioder man ska utveckla i en historisk park. Allt talar för att hålla sig till riktlinjerna i ICOMOS *Charter on Historic Gardens* (Florens 1981). En mer lekmannamässig syn på saken gör gällande att allmänheten kan ha glädje av att olika tidsperioder ges avtryck. Viktigare än en strikt tidstrogen restaurering är att informera pedagogiskt om olika tidsskikt och varför man gör åtgärder på ett visst sätt på en viss plats. Ulriksdal kan inte bli

ett Skansen, med tanke på att nutiden ständigt är närvarande i parken med bilparkeringar, asfaltvägar, viss kommersiell verksamhet, arbetsplatser m.m.

Vi vänder oss emot att ta bort Gösta Reuterswårds lindarkader. De hör förvisso inte till den historiska barockträdgården men ger ändå en förnimmelse av dess stränga, symmetriska utläggning. De förstärker centralperspektivet och gör den stora ytan mer intressant. De bör behållas också för att påminna om parkens olika tidsåldrar.

Andromedaklippan bör med små åtgärder lyftas fram. Den erbjuder en intressant parkhistoria att berätta.

Någon av den engelska parkens dammar eller möjligen båda bör återskapas, helst i förbindelse med Igelbäcken.

Ekonomi för parkutveckling och parkskötsel varierar från tid till tid. FFE har erfarit att utrymmet för parkutveckling i dag är kraftigt begränsat. I en sådan situation anser vi att röjningsarbeten i omgivande "kulturskogar" kan anstå. I vissa fall kan man mycket väl tänka sig en fri utveckling. Det gäller t ex strandskogarna och Kaninholmen.

Biologisk mångfald behandlas snålt i remissen. Ulriksdal är tillhåll för ett stort antal arter varav flera rödlistade. En särskild utredning bör göras för att se potentialen i att berika områdets biologiska mångfald. Vi värdesätter att Bergshamraskogen förslås hållas som utmarksskog av barrträd (s 219). Förslagen att behålla Invalidkyrkogården (s. 224) ljus och öppen och att gallra slyn i omgivningarna är bra. Ulriksdals naturreservat (s 249): Grov barrskog är en bristvara i regionens centralare delar och gamla granar och tallar bör särskilt gynnas inom reservatet och ha högsta prioritet, särskilt inom område 5. I övrigt bör man följa reservatets skötselplan. I strandskogarna och på Kaninholmen kan man mycket väl tänka sig en fri utveckling av kulturskogen.

FFE medverkar gärna aktivt i det fortsatta arbetet.

Stockholm 2017-06-28

Richard Murray,
Ordf Förbundet för Ekoparken